

Dansk Ekspeditionsfond

GALATHEA 3
2006-2007

Dansk Ekspeditionsfond

Galathea 3

2006-2007

© Dansk Ekspeditionsfond

Galathea 3 og Thaning & Appel

1. oplag 2008

Redaktion: Lisbeth Nannested Jørgensen

Grafisk tilrettelægning: Henriette Wiberg Danielsen

Tryk: Narayana Press

Printed in Denmark

ISBN: 978-87-413-09781

Dansk Ekspeditionsfond

GALATHEA 3

2006-2007

Indhold

6	HKH Kronprinsens forord
8	Statsministerens hilsen
9	Formandens forord
12	Baggrund og rammer for ekspeditionen ved formand og direktør
36	Søværnets bidrag
43	Togtledernes bidrag
127	Forskningsprojekter
127	<i>Biologi, miljø og klima</i>
257	<i>Geologiske projekter</i>
279	<i>Humanistiske og samfundsvidenskabelige projekter</i>
345	Undervisningsministeriets bidrag
354	Satellite Eye
357	Bidrag fra medierne
366	Deltagerliste

H.K.H. Kronprinsens forord

Verden er lille, siger vi, når noget velkendt dukker op i en sammenhæng, hvor vi ikke havde ventet det. I de senere år er vi begyndt at sige, at verden oven i købet er blevet *mindre*.

Det skyldes nok, at vi efterhånden synes, vi kender hver afkrog af Jorden – og mere til. Den moderne teknologi har taget os med til både månen og Mars, og mange af de steder på vores egen planet, som for få årtier siden forekom fjerne og utilgængelige, kan vi i dag nå med en charterbillet – eller et klik på fjernbetjeningen.

Men på Galathea 3 var det anderledes. Her fik man indtryk af, at det nærmest er omvendt - at udforskningen af vores klode først lige er begyndt. Når det kommer til stykket, kan vores viden om de utallige livsformer, den rummer, bare beskrives som et rids i overfladen.

Med Galathea 3 er ridseren blevet lidt dybere. Nye arter dukkede op, og forståelsen af de processer, der finder sted i havene, er blevet større. Og verden blev ikke mindre af, at vi lærte den bedre at kende. Tværtimod. Det enorme materiale, ekspeditionen indsamlede, rummer oplysninger, som kan vise sig at få betydning for vores fælles fremtid. Nye muligheder åbner sig - som rejser nye, store spørgsmål.

Lysten til at rejse ud og blive klogere har dybe rødder i danmarkshistorien. Som søfartsnation var vi tidligt på banen inden for navnlig havforskningen, og der udviklede sig hurtigt en tradition for et tæt samarbejde mellem videnskaben og flåden.

Galathea 3 er ingen undtagelse. Det var – som så mange gange før – flåden, der lagde skib til ekspeditionen. Det var Søværnets mandskab, der førte VÆDDEREN sikkert fra havn til havn i de godt otte måneder, ekspeditionen varede. Det var mandskabet, der sørgede for, at den sejlene landsby fungerede – og at VÆDDEREN var et godt sted at være for os alle.

Der vil gå mange år, før vi kender det fulde omfang af Galathea 3's betydning. Forskerne er i fuld gang med bearbejdning og fortolke de indsamlede data, og der vil gå en rum tid, før deres arbejde er tilendebragt.

Undervejs vil vi få større indsigt i den verden, der omgiver os – og måske vil vi blive overraskede. Erkende, at verden er stor. Og at den ikke bliver mindre af, at vi møder overraskelsen i noget, vi troede, vi kendte.

Foto: Polfoto

København, den 25 JUNI 2007

Kammerherre Søren Haslund-Christensen
Strandvejen 14, 3 tv.
2100 København Ø

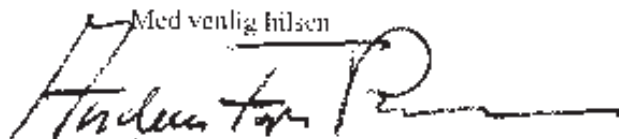
Kære Søren Haslund-Christensen

Forst og fremmest tillykke med den succesfulde afslutning på Galathea 3 ekspeditionen den 25. april i år. Jeg synes, at man må konkludere, at ekspeditionen har levet op til de mål, som var sat, inden "Vædderen" skibede ud og tilbagelagde de 257 ekspeditionsdage og ca. 39.000 sømil jorden rundt.

Jeg har personligt glædet mig over dagligt at kunne følge ekspeditionens færd og dens resultater i den danske dagspresse. Nu ser jeg frem til at følge, hvorledes resultaterne fra ekspeditionen fremover kan forankres i dansk forskning og undervisning.

Når Galathea 3-ekspeditionen må siges at have indfriet de store forventninger, der på forhånd var stillet, så skyldes det ikke mindst en grundig og kompetent arbejdsindsats fra Dansk Ekspeditionsfonds side. Jeg vil derfor gerne benytte lejligheden til at takke dig for den store indsats og det engagement, som du har udvist som formand for Dansk Ekspeditionsfonds bestyrelse, og som har bidraget til, at projektet har kunnet gennemføres så succesfuldt, som det har været tilfældet. Jeg vil også bede dig viderebringe min tak til de øvrige medlemmer af fondens bestyrelse samt sekretariat for det store arbejde, som de har ydet i forbindelse med ekspeditionen.

Med venlig hilsen

Anders Fogh Rasmussen

Formandens forord

Min barndom og ungdom var opfyldt af indtryk fra den store verden og de ekspeditioner, som havde udvidet vores kendskab til kloden og os selv. Drømme om eventyr og det ukendte. Søgen efter konkret viden om det nyopdagede og mere indsigt i det kendte inspirerede mig og min årgangs unge, ligesom det gør i dag.

Min far, Henning Haslund-Christensen, var officer, forskningsrejsende og forfatter. Oprindelig hed det opdagelsesrejsende, som jeg egentlig syntes lød mere spændende.

Han var med til at stifte den Danske Ekspeditionsfond, som blev oprettet lige efter 2. Verdenskrig, og som var med til at udsende Galathea 2-ekspeditionen i 1950-52.

Jeg blev student i 1951, og Galathea 2 blev et projekt, som jeg og mange andre fulgte tæt.

Senere havde jeg under Den Kolde Krig stædigt gennem næsten 10 år ansøgt om rejse- og filmtilladelser i Mongoliet, Kina og Sovjetunionen, som var fjerne lande på den anden side af jerntæppet - og områder, som normalt var utilgængelige for vesterlændinge. Meget få troede, at jeg ville kunne få finansiering og tilladelser til en sådan ekspedition. Men ekspeditionen kom - mod alle odds - af sted i 1985-1986, og Erik Frohn-Nielsens og Erik Wittrup Willumsens tre film fra den blev vist i tv i Danmark og den store verden.

Noget efter, at jeg var gået på pension i 2003, kontaktede den daværende departementschef i Statsministeriet, Nils Bernstein, mig og spurgte, om jeg ville med i et nyt stort forskningsprojekt, som efterhånden fremstod som en ny Galathea-ekspedition. Opgaven ville være at skaffe midler til en sådan ekspedition, finde og udstyre et ekspeditionsskib, udvælge forskningsprojekter og planlægge og gennemføre togtet.

Det skulle være en forskningsekspedition, og selve ekspeditionen og forskningen om bord skulle indgå i et forsøg på at styrke fagligheden i skolen og øge interessen for naturfagene og forskning.

Og for at et sådant projekt skulle kunne realiseres og opfylde de ønskede formål, måtte man sørge for en effektiv og målrettet formidling om og af ekspeditionen - både i planlægnings- og gennemførelsesfasen. Men hele tiden med forskningen som det primære og som en væsentlig begrundelse for at opnå finansiel støtte til projektet.

Visionen var med et sådant projekt at videreføre en god forskningstradition og få flere unge til at vælge en fremtid som forsker. Og at fastholde eventyret og jagten på nye opdagelser som væsentlige elementer i forskningens verden.

Det skulle være et mål at få hele Danmark til at kende den nye ekspedition, og også at gøre verden udenfor Danmark opmærksom på, at man fortsat skulle regne med os som en

Søren Haslund-Christensen.
Foto: Henrik Helsgaun

forskningsnation. Og som et land med et godt og effektivt skole- og uddannelsessystem, der fulgte med tiden og var i stand til at uddanne og udvikle tilstrækkeligt mange unge til at vælge en videregående uddannelse og blive forskere.

Vel hjemme igen har jeg et meget positivt indtryk af, at den forskning, der begyndte på eller blev inspireret af Galathea 3-ekspeditionen, fortsætter på universiteter og forskningsinstitutioner her og i udlandet og vil bringe spændende og nye resultater i årene, der kommer.

De forskningsprojekter, der var med, var meget relevante og vil vise resultater, som vil sætte spor i forskningsverdenen og i debatten om bl.a. miljø og klima.

Vi vidste, at man ikke i perioden fra lige før til lige efter sommerferien i 2006 ville kunne få ret mange skoleklasser til at indpasse Galathea 3's tilbud om direkte satellitforbindelse mellem VÆDDEREN og klasseværelset i pensum og timeplanlægning for skoleåret 2006-2007. Når man betænker den korte forberedelsestid og de mange andre samtidige ændringer og nye tiltag i skoleverdenen, er det egentlig forbløffende, at så mange skoler og klasser fik så meget ud af samarbejdet med Galathea 3, som de rent faktisk gjorde. Og da Galathea 3 ikke er ophørt med VÆDDERENs hjemkomst i april 2007, men sejler "virtuelt" videre i de kommende år, vil man i lang tid fremover og i stigende omfang mærke ekspeditionens og forskernes tilstedeværelse i undervisningen på skolerne.

Jeg er meget taknemmelig for, at VÆDDEREN og Galathea 3 kom hjem uden tab af menneskeliv eller andre større ulykker og håber, at de uheld, der skete, forhåbentlig ikke vil sætte varige spor. Når man betænker de forhold, farer og udfordringer, som skib og besætning og de over 500 deltagere i ekspeditionen har været udsat for og klaret så flot, kan man ikke andet end være tilfreds, ydmyg og taknemmelig.

Jeg har selv været om bord og deltaget i togtet og livet på skibet, og jeg vil gerne stille mig i spidsen for de mange, der har udtrykt anerkendelse og beundring for den måde, besætningerne, cheferne, officererne og Søværnets mandskab på VÆDDEREN har løst deres – og mange andre nye og ukendte – opgaver på.

Og når jeg siger besætninger vil jeg inkludere alle, der i kortere eller længere perioder sejlede med – forskere, studerende, teknikere, fiskemestre, journalister, fotografer, formidlere, elever og lærere m.fl. De kom alle med deres forskellige forudsætninger, fordomme og kulturer, og i løbet af ganske kort tid blev de integreret i og med besætningen fra Søværnet til en velfungerende "sejlende landsby", som det var en fornøjelse og berigelse at være med i. Jeg tror, at Galathea 3 her har vist et eksempel, som kunne danne forbillede i mange andre situationer og forhold.

Jeg er ikke bange for at betegne Galathea 3 som en flot succes.

Der er mange, der skal takkes: HKH Kronprinsen, ministre, politikere, bestyrelse, embedsmænd, chefer og rådgivere, fonde og sponsorer, erhvervsvirksomheder og privatpersoner. Uden jeres indsats og støtte var vi aldrig kommet af sted eller i mål.

Tak.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'S. Haslund-Christensen'. The signature is fluid and cursive, with a prominent initial 'S' and a long, sweeping tail.

Søren Haslund-Christensen